

De machtige Indische vulkaan de „Merapi“, die den laatsten tijd zoo in de belangstelling staat door krachtige erupties.

Een held

JOPIE FOURIE

In een vorigen jaargang heeft de lezer van mijn hand eenige artikelen kunnen aantreffen, waarin herinnerd werd aan de gebeurtenissen van een kwart eeuw geleden, toen de groote oorlog uitbrak.

Vier jaar duurde deze oorlog en het spreekt vanzelf, dat er in die vier jaren heel wat dingen zijn gebeurd, die ons tot nieuwe herinneringen brengen. Zoo denken wij aan het droeve feit, dat vóór eenige weken werd herdacht, dat we niet op den herdenkingsdatum zelf konden vermelden, maar dat toch van genoegzaam belang door ons wordt geacht, om er thans nog op terug te komen: de terechtstelling van den Afrikaander Jopie Fourie. Wij, als Nederlanders, die steeds zoo hebben medegeleefd met de lotgevallen van het ons zoo nauw verwante volk der Boeren, houden ons gaarne bezig met hun geschiedenis; meer zelfs, wij zoeken steeds naar hechter contact, iets waarvan trouwens de reis van 't K.L.M. vliegtuig naar Zuid-Afrika

getuigde, die nog zoo kort geleden onze sympathie bezighield. Het zoeken naar steeds hechter contact achten wij een duren plicht: er kan zoo meer wederzijdsch begrip ontstaan op den bodem der gemeenschappelijke afkomst. En daarom: als in 't verre Z.-Afrika een jonge Boer sterft voor zijn nationale en cultureele ideaal, dan voelt elk rechtgeaard Nederlander, uit hoofde van eigen traditie en cultuur, met dezen jongen held en martelaar mee.

Daar zit iets bij uitstek verhevens in de weinige aantekeningen omtrent het tragisch gebeuren met Jopie Fourie, nu vijf-en-twintig jaar geleden. Wie die sobere notities leest, wie ook zijn eigen notities en brieven leest, voelt zich ten diepste ontroerd door dit contact met dit edele en verheven leven.

Maatschappelijk is er niet zooveel van Jopie Fourie te zeggen. Ik geloof ook niet, dat hij iemand was van een groot intellect — de studie

te Stellenbosch scheen niet te lukken — maar ik weet zeker uit wat van zijn laatste levensmaanden beschreven staat, dat hij een echte *man* is geweest, een echte man en een groot Christen. Wie sterven kan als Jopie Fourie, met een loflied op de lippen, staande voor het vuurpeloton, weet, dat hij straks zijn zal in de heerlijkheid.

Jopie Fourie werd gestraft als rebel. Zoo iets klinkt niet aanmoedigend, het wekt in elk geval wantrouwen. Maar laat ik er dan onmiddellijk aan toevoegen, dat een aantal van de besten der Afrikaanders aan zijn zijde stonden tegenover de regeering der Unie van Zuid-Afrika, waarin ook mannen zaten, die recht op onze achting hadden: Smuts en Botha. Eéns waren ze allen één geweest; ruim tien jaren tevoren hadden ze samen gestreden tegen den Brit, die hun land overweldigd had. Dat is het tragische in dit executie-geval: een jonge Boer werd doodgeschoten, gerechtelijk, en de mannen, met wie hij ruim tien jaar tevoren streed, verleenden hem geen gratie. Men spreekt weleens van de tragiek van de botsing der gedachten. Hier botsten die plichten: de trouw aan de Boerentraditie, aan het nationale Boerenbesef botste met den plicht tot gehoorzaamheid.

Maar dit behoort te worden toegelicht.

Toen in 1914 de wereldoorlog uitbrak, waren er duizenden Boeren, die nog niet hadden kunnen vergeten het namelooze wee, dat Engeland hun in de jaren van het einde der 19e eeuw had aangedaan. Duizenden Boeren waren gevallen in den strijd voor de rechten van hun kleine volk tegen het roofzuchtige Engeland; in de concentratiekampen — „moordenaarskampen,” noemde men ze — waren 30.000 vrouwen en kinderen omgekomen tengevolge van ontbering en verdriet.

De vrede van Vereeniging viel zwaar voor het Boerenvolk, maar het bleef hopen op betere dagen. Als taal en traditie maar gered mochten worden uit deze verschrikkelijke debâcle, dan bleef er tenminste hoop! Maar wèrden zij gered? Het had er den schijn van, aanvankelijk, maar Engelslands politiek suste het volk in slaap en langzaam maar zeker werd het Afrikaansch verdrongen uit kerk, school en maatschappij. En zwaarder nog viel voor den vrijen Boer te dragen de onmiskenbare minachting van den Britschen medeburger voor Zuid-Afrika's traditie en cultuur, ook al zaten dan Jannie Smuts en Louis Botha in de regeering.

In die omstandigheden brak de wereldoorlog uit. De Afrikaanders meenden, dat deze oorlog hun niet raken zou. Wat hadden de Duitschers hun misdaan? In moeilijken tijd hadden zij van dezen niets anders dan barmhartigheid ondervonden en de eenvoudige Boeren vergaten dit niet. Zij dachten dus niet aan strijd tegen de Duitsche kolonisten op hun grens. Wáárom ook zouden zij strijden ten bate van een mogendheid, die niet veel langer dan tien jaar geleden hun eigen land onder den voet geloopen had! Trouwens, daar zou ook geen sprake van zijn.

Maar daar was wèl sprake van. En toen de oude, echte Boeren, de Boeren van het karakter van De Wet, die er trouwens zelf ook bij was, dat merkten, protesteerden zij. Zij zouden alles doen wat zij konden om te verhinderen, dat zij vóór Engeland zouden vechten tegen Duitschland, waarvan zij niets dan goeds hadden ondervonden. De eerlijken, zij waren te gááf blijkbaar, om begrip te hebben van de dwaalwegen der groote politiek!

Zoo ontstond de „rebellie” in Zuid-Afrika. De Wet was een der leiders, generaal Beyers een andere. Een klein hoopken maar, want honderden, die met hen sympathiseerden, aarzelden, hielden zich afzijdig. On-

der dat kleine hoopken nu was ook kommandant Jopie Fourie.

Een echte Afrikaander, deze Jopie Fourie, uit een echt Afrikaander geslacht. Ten tijde van Jopie's dood leefde zijn grootvader nog, een man van in de negentig. Als Natalsch voortrekker had hij in zijn jonge jaren tegen de Engelschen gestreden. Hij kreeg bij een dier ontmoetingen een schot in den nek en moest zoo naar Transvaal trekken. Hij deed terpentijn op de wond; zachte heelmeeesters waren die oude Boeren niet, ook voor zichzelf niet. Paul Kruger, wiens hand dreigde te worden geïnfecteerd, toen de duim verbrijzeld was door een schot, sneed eigenhandig het bloedige duimstompje weg, om erger te voorkomen. Ja, zoo waren die zonen der oude Voortrekkers allemaal, harde kerels voor zichzelf.

Zoo'n harde kerel was Jopie's grootvader ook. Later, toen hij in het Rustenburgsche onderwijzer geworden was, verloor hij tijdens een leeuwenjacht zijn voet. Hij was op dat oogenblik in een zeer hachelijke positie: een doodelijk gewonde leeuwin had haar laatste krachten verzameld om op haar belagers los te springen: zij lag nu boven op hem, en een vriend, die hem redden wilde, raakte in zijn zenuwachtigheid in plaats van de leeuwin, Fourie's voet, die er door verbrijzeld werd.

Uit zulk een geslacht stamde Jopie Fourie, die op 27 Augustus 1878 het levenslicht aanschouwde. Hij leerde zijn „geschiedenis” uit de verhalen in den huiselijken kring, hoorde daar verhalen door grootvader over de Voortrekkers en wat zij hadden geleden van Engelschen en Zoeloe's. Grootvader vertelde dan ook over het tragisch einde van zijn broer, die door de Engelschen was gevangen genomen en door hen was overgeleverd aan de Hottentotten, die hem wreedaardig vermoordden. Het is begrijpelijk, dat Jopie reeds als kind geen groote liefde voelde voor Engeland.

Later, te Bloemfontein op school en met Kerstvacantie thuis — 't was in 1895 — kreeg hij nieuwe reden niet al te zeer de Engelschen te achten. In die dagen viel namelijk de Jameson-raid: de Britsche Chartered Company hield er een legertje op na en dat legertje deed een inval. De jonge Boer, die, toen de strooptocht mislukte, Jameson's overgave kwam eischen, was... Jopie Fourie. Wij weten het uit zijn eigen woorden, gesproken toen hij in den tronk zat en nog maar eenige uren had te leven. Tot een der ambtenaren van de gevangenis zeide hij namelijk: Nu

moet ik sterven, omdat ik trouw gebleven ben aan datgene, waaronder ik werd geboren en waarvoor ik altijd gestreden heb. Geen genade wordt aan mij betoond, hoewel ik die seun was, die onder de witte vlag was uitgezonden om Dr Jameson's overgave te aanvaarden. Nu is hij Sir Starr Jameson, terwijl ik moet doodgeschoten worden.

Later, veel later breekt dan de groote oorlog uit. In die dagen had Jopie een betrekking bij den auditeur-generaal en het is in dien tijd, dat hij veel ten huize van den ouden Joubert vertoeft. Dat eindigt nu, want Jopie moet te velde; hij wordt geplaatst bij den staf van den kommandant-generaal.

Wij vernemen niet veel uit dien tijd. Alleen dit, maar dit is dan ook voldoende: dat hij zijn plicht ten volle deed. Als hij na een rit van dagen vermoeid terug kwam met waardevolle rapporten, kon de generaal soms tegen hem zeggen, dat hij een versch paard moest laten voorbrengen, daar hij onmiddellijk wéér op 't pad moest. „Ek kan dit aan geen ander toevertrou nie,” luidde dan de toelichting van zijn chef.

Op een dier tochten wordt Jopie gewond; als hij hersteld is, komt hij bij een klein kommando. Bij een nachtelijk gevecht wordt hij in het been gewond, wat zijn transport naar Pretoria noodig maakt. Vier dagen duurt de moeilijke reis, en als hij daar aankomt, ziet zijn been al heelmaal blauw. Men behandelt hem, maar die behandeling is wel zoo pijnlijk, dat men hem onder narcose wil brengen. Jopie weigert: hij vertrouwt het niet en vreest, dat men

Jopie Fourie

hem zijn been zal afzetten. Volkomen bij kennis maakt hij de gruwelijk pijnlijke behandeling door. Als na drie maanden blijkt, dat het been verkeerd gegroeid is, besluit men het opnieuw te breken en wéér weigert de onverschrokken jongeman de chloroform. Als hij dan na twee maanden hersteld is, is juist ook de vrede geteekend. De oorlog is afgelopen. Van dien oorlog behoudt hij naast vele andere déze herinnering, dat hij hinkt aan het slecht behandelde been.

Jaren gaan voorbij en uit die jaren vernemen wij niet veel over Jopie. Maar als in 1914 de wereldoorlog uitbreekt, is hij in de Verdedigingsmacht der Unie een der kapiteins, die zich aan de zijde der „rebellens” stelt, weigert te vechten voor Engeland en tégen Duitsland. En dan breken de laatste levensmaanden aan van den nog jongen man, die levensmaanden, die van hem maken den held en den martelaar, wat in

wezen in het hoogere begrip van held wel altijd hetzelfde is. En dan leeren wij dezen eenvoudigen, zuiveren held kennen in zijn waarachtige zielegrootheid.

Mislukt is zijn streven, mislukt ook dat van zijn vrienden en als hij den dood ingaat, is het in nationalen zin voor hem stikdonkere nacht. Maar het oog, dat over enkele uren breken zal, doch dat wakend wil blijven, omdat hij die uren kostbaar acht ter voorbereiding op zijn vroegen dood, schijnt zienersgloed te krijgen als een blijk van Goddelijke genade ter belooning van de zuiverste trouw aan godsdienstige en geestelijke idealen. En hij, die sterven gaat, belijdt in dien laatste nacht zijns levens van zijn hope voor de eeuwigheid, maar ook van zijn groote verwachting voor godsdienst, taal en traditie van Zuid-Afrika.

Maar deze aangrijpende geschiedenis zij den lezer dan in een slot-artikel verteld. Q. A. de R.

* „Ik ben met u”

De wagen glijdt over den asfaltweg.

Als de schemering niet te schielijk invalt, is hij nog wel op tijd thuis. Jammer dat hij zich te lang in Amsterdam opgehouden heeft.

Je blijft zoo gauw te lang plakken, als je oude kennissen ontmoet, en je rekent op de snelheid van je wagen. Maar nu die sneeuwjacht, dat is een leelijke tegenvaller.

De ruitwisscher zoemt op en neer, maar het gaat al moeilijker om de voorruit schoon te houden. 't Wordt oppassen nu, merkt hij, als hij snelheid minderen moet bij een bocht.

De achterwielen gleden. . . . Als het nu ook nog glad gaat worden, dan komt hij zeker niet op tijd voor zijn afspraak.

De snelheidsmeter loopt langzaam terug. 't Kan niet anders, wil hij geen risico loopen. De sneeuwvlokken worden groter, compacter, een wit gordijn, dat het uitzicht beneemt. Gelukkig is er niet veel verkeer.

Weinig tegenliggers. Een vijftig kilometer is nog wel vertrouwd.

Hij verdeelt zijn aandacht tusschen het wegdek vóór hem uit, zijn snelheidswijzer en het klokje. . . .

Prachtig zoo regelmatig als zijn wagen loopt.

Hier dit rechte stuk kan het wel weer even. Meer gas.

De meter loopt weer op.

De ruitwisscher vecht tegen het

steeds hardnekkiger verzet van de samenpakkende vlokken.

Het is vermoeiend rijden zoo.

Even maken de al maar aandarrende vlokken den bestuurder duizelig.

Hij knippert met zijn oogen. De kruising ontsnapt aan zijn aandacht. Daar nadert een andere wagen.

Het zicht is slecht.

Op 't laatste oogeblik ziet hij het aanstuwende monster.

Een koud gevoel boven zijn hartstreek.

Een automatisch gebaar, een voetbeweging, en de dreigende gedachte: dat gaat mis, dat loopt niet goed.

Fracties van seconden. Remgeknars, glijdende wielen op het gladde asfaltdak.

Een donderende slag. Gekraak, metaal op metaal. Een weeë pijn in het hoofd, lauw warm bloed, dat voor de oogen drupt.

Hij voelt zich zweven, zweven, zoo licht als een sneeuwvlok. Een bloedroode sneeuwvlok. Zijn hersens werken nog, op hoogspanning.

„O God! is dit het einde?”

„Nog niet, nog niet sterven. Ik kan zoo niet sterven. God, ik ben nog niet klaar om U te ontmoeten. Nog niet,” smeekt hij.

Vaag meent hij nog gezichten over zich gebogen te zien. Onwezenlijk.

Pijnsteken overal. Dan wordt alles weer zwart. Hij zweeft weer, sneller,

sneller, wegzinken gaat hij in den nacht. . . .

„God, nog niet!” Een trekking door alle leden, hij schuift weg in eindeloos donker. . . .

Langzaam komt hij weer tot bewustzijn. Hij ligt in een vreemd bed. Op de teenen komt een zuster dichterbij. In een ziekenhuis is hij, begrijpt hij. Wat is er dan toch gebeurd?

Langzaam aan komt de herinnering aan die verschrikking. De botsing, krakend metaal, splinterend glas. . . . Dus hij is niet dood.

„God, ik dank U. . . .” zucht hij.

„Hoe gaat het?” vraagt de zuster.

„Ik weet het niet. . . . ik geloof goed,” zegt hij onzeker.

Hij voelt pijn nu, overal, en zijn hoofd is zoo zwaar, zoo dof.

Zijn handen tasten boven de lakens uit naar zijn hoofd.

Verband voelt hij. Heelemaal ingezwachteld.

„Blijft u maar rustig liggen. Niet bewegen. Hebt u dorst?”

„Ik. . . . geloof. . . . het wel,” stamelt hij. Moe is hij ineens weer, en slaperig. De zuster schijnt weg te glijden, verder de kamer in.

Heelemaal wazig wordt haar gezicht. Is het de zuster, of moeder. . . . Hij weet het niet meer.

Hij soest weer in slaap, een doffe, afmattende sluimering.

Hij is weer kind. In het water gevallen, en bewusteloos thuis gekomen.

Moeder staat over hem heen gebogen.

„Moeder, ik ben zoo bang,” klaagt hij.

Moeder neemt zijn hand.

„Stil maar, jongen. Bidden moet je, of God je sparen wil en beter maken.”

„Hij is weer in de war,” fluistert de zuster tot den dokter, die komt kijken.

„Even leek hij me volkomen helder, maar nu ziet hij me voor zijn moeder aan. Ik kan zijn hand niet loskrijgen, zoo stevig heeft hij die vastgegrepen.”

„Laat maar. Hij zal zoo wel weer bijkomen. Als hij heelemaal helder is, moet je me direct waarschuwen. Dan is er nog een kansje, dat een operatie hem er bovenop helpt. Maar anders. . . .”

Dokter haalt veelzeggend de schouders op, en gaat geluidloos het kamertje uit.

De zuster zit stil bij het bed. Haar arm wordt moe, maar ze durft haar hand niet losmaken uit zijn ijzeren greep.

De patiënt mompelt onverstaanbare klanken.

„Moeder. . . . God. . . .” veel kan ze

Het sterven van

JOPIE FOURIE

Wij zouden nog iets vertellen over het sterven van Jopie Fourie. Over de rechtszitting van den Veldkrijgsraad, die twee dagen geduurd heeft, zullen wij hier niet handelen. Jopie's advocaat, Van Hees, had nog een poging gedaan de zaak voor een civiel Hof berecht te krijgen op grond van het feit, dat de beschuldigde niet in actieven dienst was geweest, toen hij gearresteerd werd. Maar dit zijn juridische onderscheidingen, die niet spreken tot den lezer, al waren zij voor de zaak zelf van gewicht, omdat er een menschenleven aan hing. Genoeg zij het, als wij mededeelen, dat de Krijgsraad zich wél competent achtte. En daar deze een doodvonnis wijzen kon en dit ook door Jopie's vrienden gevreesd werd, bemoeiden al deze vrienden zich in den loop van dien dag zeer, om bij generaal Smuts, den minister, gehoor te krijgen.

Was Jopie van al deze gebeurtenissen om hem heen onkundig? Wij weten het niet. Wij weten alleen, dat hij rustig te slapen lag op dien Zaterdagavond van 19 December 1914, toen een ambtenaar hem het doodvonnis kwam mededeelen. Op dat oogenblik zochten zijn toegewijde vrienden, gewapend met een door zeer velen in der haast ondertekende petitie, tevergeefs Jannie Smuts, die buiten Pretoria op zijn „plaats” was, maar daar weer niet was te vinden. En toen de deputatie, eindelijk vernemende, dat de generaal teruggeroepen was naar Pretoria, ook ijlings weder daarheen vertrok, kon zij hem ook daar niet vinden. Eindelijk, 's avonds laat, kreeg een der leden hem aan de telefoon en vernam toen, dat de petitie den volgende morgen kon worden aangeboden. Maar toen leefde Jopie al niet meer. Den avond tevoren, te negen uur, kwam een ambtenaar hem mededeelen, dat hij den volgende morgen bij het aanbreken van den dag zou worden doodgeschoten. Deze ambtenaar vond Jopie Fourie slapende in zijn cel.

Het is bijna onbegrijpelijk, dat een mensch rustig sluimert, wiens uren straks wellicht geteld zullen zijn. Dat kan onverschilligheid wezen, bij Fourie was er echter geen onverschilligheid. Maar twee dagen verhoor matten af en droeve herinne-

ringen matten evenzeer af. En droeve herinneringen had Jopie genoeg en met een smartelijken klank in zijn stem had hij er enkele van medegedeeld tijdens het langdurige verhoor.

Wilt u er één enkele van hooren, zooals hij ze mededeelde vóór zijn rechters, toen droefenis over het lot van zijn volk hem dreigde te overmannen?

„Op 10 October l.l.” — aldus Fourie in zijn gulle Afrikaansch — „het ek na die Operagebouw gegaan, na 'n konsert wat gegee was ter gedagtenis aan die verjaardag van President Kruger. Inplaats van musiek en toesprake oor die lewe van President Kruger te hoor, het ek vuil skeldwoorde gehoor, en terwijl 'n dominee met 'n openingsgebed besig was, wou die gepeupel „Rule Britannia” as met stokke in ons keel afdruk, en die dames op die verhoog word met verrotte eiers gegooi. As dit Britse gelijkheid is, dan wil ik daaronder nie leef nie, dan is dit mij 'n groter eer hier te staan as 'n gevangene, as 'n offisier te wees in die Engelse leër.”

Zoo had Fourie gesproken, als een man, die zijn aanklagers recht in de oogen kijkt en zijn verantwoordelijkheid aanvaardt voor zijn daad. Maar nu, vermoeid van het strijden, rust hij uit. God is barmhartig voor hem en schenkt hem den slaap.

Maar nu de dappere Afrikaander verneemt, dat over weinige uren zijn levensdraad zal worden afgesneden, is het ook uit met den slaap. De Britsche dokter, die hem een slaapdrank wil voorbereiden, krijgt een weigerend antwoord: Fourie wil zijn laatste uren doorbrengen in voorbereiding tot den dood. Daarom vraagt hij ook Ds Neethling, een zijner vrienden, bij zich en later ook Ds Bosman, dien hij verzoekt naar zijn ouders te gaan om hen in te lichten, „opdat hulle ook die nag met hem in gebed kan deurworstel.” Ds Bosman gaat dan heen, Ds Neethling blijft bij hem, om zijn jongen vriend bij te staan en hem dien eigen nacht te vergezellen naar den tronk te Pretoria, waarheen hij te middernacht wordt overgebracht. De vriendelijke cipier verschaft hem daar papier, pen en inkt en heel den nacht brengt Jopie dan door met schrijven, bidden en praten.

Hoe gaarne zouden wij hier de brie-

ven en de notities in zijn zakbijbel, die Fourie in dien laatsten nacht zijns levens schreef, afdrukken. Want dit zijn de woorden van een echt Christelijken held, de woorden van iemand, die het leven en zijn verwanten zoo innig lief heeft, maar dit alles getroost in de handen van zijn hemelschen Vader stelt.

En welk een liefhebbend man en vader spreekt er uit die brieven. Het is of hij telkens na zijn laatste woord nog een later wil schrijven aan zijn dierbare Susie en zijn kindertjes, zijn bejaarde ouders en zijn trouwe vrienden. Het is of hij zich telkens weer opnieuw van hen losscheuren moet, want telkens weer opnieuw krabbelt hij nieuwe afscheidwoorden neer. In den brief aan zijn ouders en zijn vrouw tezamen, zegt hij: „Zeg hun, dat God mijn Leidsman is. Mijn doel was heilig. Als ik iets gedaan heb op deze aarde, dat niet goed is, God vergeve het mij. Hij heeft mijn hand gevat. Hij leidde mij aan zeer stille wateren. Psalm 23.”

En dan, plots zich richtend tot Susie, zijn vrouw: „Mijn dierbare echtgenoot, denk altijd aan mij als uw Jopie van ouds. Vergeef maar al die oude zwakheidjes en werp uw lot op den Heer. Hij kan helpen. Hij alleen” . . . „Mijn dierbare vrouw, gaat wonen bij Pa en Ma. Vertrouwt hen, wees hen als dochter en help hen op hun ouden dag.” En eenige minuten vóór zijn dood schreef hij nog haastig in een zakboekje: „Dierbare Vrouwtje; Jopie gaat u voor naar onzen Vader. Daar zijn vele woningen. Troost u eraan, dat God mijn ziel gered heeft van de hel. Deze oorlog was een redding voor mij.” En ofschoon hij dan zijn naam zet als ter definitieve afsluiting van zijn laatste gedachtenuiting voor zijn vrouw en dan den Heere Jezus smeekt, zijn vrouw kracht te geven om deze beproeving te dragen, richt hij zich toch weer opnieuw tot haar, om er opnieuw bij haar op aan te dringen zich toch dáármee te troosten, dat Jezus zijn Leidsman is: „Hij gaat mij vandaag vergezellen naar Zijn Vaderhuis. Tien mannen zijn net voorbij om mij af te zien naar Gods huis. Dag geliefde, ik ga naar huis. Jopie.” En nóg komt er, maar dan ook ten allerlaatste, een onderschrift: „Vader en Moeder! Zie uw dochter.”

We willen 't wel weten: men leest Jopie Fourie's brieven niet met droge oogen, ze grijpen den lezer in de ziel, ook de brieven, waarin hij zijn vrienden smeekt, de idealen en tradities van zijn en hun volk hoog te houden, opdat zijn bloed toch niet

vergeefs verspild moge zijn. Eerbied en diepe bewondering vervullen ons hart, als wij deze laatste woorden van een zuiver menschenkind lezen, dat zoo jong sterven moest, omdat het in opstand was gekomen tegen de macht, die zijn volk wilde dwingen vóór Engeland te vechten tegen de Duitschers van Zuid-West, voor datzelfde Engeland, dat zijn volk niet veel langer dan tien jaar geleden onderworpen had.

En dan vangt zijn laatste gang aan, zijn gang naar de plaats der terechtstelling. Te kwart vóór vijf hoort hij, hoe buiten commando's weerklinken. Jopie staat op en bidt: „O God, gee mij krag, gee mij moed. Dit is wel met mij. Help mij tot die end toe.” Dan, zich tot Ds Neethling wendend, die hem voorstelt in de

cel achter te blijven, om voor hem te bidden, smeekt hij: „Ou vriend, jij is bij mij geweest tot die laaste, sien mij nou ook af, dit sal mij troos wees.” Natuurlijk gaat de predikant mèt hem op zijn laatsten zwaren gang. Dan zegt Jopie nog: „Hulle moet mij tog nie in mij gesig skiet nie. Ik het 'n groot Afrikaner hart, daar is genoeg plek om op te skiet.” Op de binnenplaats gekomen, zet hij zich op den gereedstaanden stoel en wordt dan geblinddoekt. En dan zet de man, die zoo graag godsdienstige liederen zong, het bekende Gezangvers in: „Als wij de doodsvallei betreên, laat ons elk aardsche vriend alleen.” Aan het einde van den vierden regel vallen de schoten. Kommandant Fourie is onmiddellijk dood....

In dienzelfden nacht hebben velen mèt den terdoodveroordeelde gebeden voor de zaligheid van zijn onsterfelijke ziel. Daar was ook de oude moederlijke vriendin onder, bij wie hij zooveel aan huis had verkeerd: mevrouw de weduwe Joubert. Heel den nacht had zij wakende en biddende doorgebracht; in den vroege morgen was zij op de stoep gaan zitten om te luisteren naar de schoten, die aan dit jonge, zuivere leven een einde zouden maken. Het is in de taal van den dichter, dat haar volk de heugenis aan haar bewaard heeft, van denzelfden dichter, die voor alle tijden ook in beeld heeft gebracht den helden- en martelaarsgang van dit prachtig kind van haar sterke volk: Jopie Fourie.

Q. A. de R.

De doodsvlei